

Funktioner och psykosociala behov som bas för bedömningar av ålder (65+) med formell vård

Albert Westergren, Anna-Karin Edberg, Staffan Karlsson, Ingalill Rahm Hallberg

Vanligtvis ligger bedömningar av ålder personers funktionsförmåga samt behov av hjälp med praktiska göromål och personlig omvårdnad till grund för beslut om vård och omsorgsinsatser. Syftet med studien var att undersöka hur funktioner och aktiviteter kan grupperas på bästa sätt. Ett annat syfte var att undersöka om det finns skillnader mellan män och kvinnor samt mellan personer i ordinärt och särskilt boende. Information om 2669 personer hämtades från studien "Gott Åldrande i Skåne" (GÅS) som baseras på registreringar av äldres vård och omsorg.

Resultatet visade att kvinnor var mer beroende av hjälp för att klara bad/dusch, använda transportmedel och för att kunna handla än vad männen var. Kvinnorna vistades mindre utomhus och fler kvinnor än män bedömdes ha ångest. Männen å andra sidan var mer beroende av hjälp för att klara toalettbesök, laga mat och tvätta än kvinnorna. Personer som bodde i särskilt boende var mer beroende av hjälp än des om bodde i ordinärt boende*.

Funktioner och aktiviteter kunde delas upp i tre grupper. Den första gruppen handlade om hjälp med personlig omvårdnad, s.k. personlig ADL (PADL), den andra gruppen om praktiska göromål, s.k. instrumentell ADL (IADL) och den tredje gruppen om psykosociala behov (PSB).

Personlig ADL

Förflyttning
Toalettbesök
Avföringskontinens
Urinkontinens
Äta
Av- och påklädning
Minnesfunktion

Instrumentell ADL

Tvätta
Handla
Laga mat
Bada/duscha
Använda transportmedel
Städa
Vistas utomhus

Psykosociala behov

Ångest
Nedstämdhet
Beteende som är svåra att hantera
Behov av extra tillsyn
Särskilda vårdbehov

När omfattningen av problem i de tre grupperna summerades visade det sig att de två första grupperna (IADL & PADL) hade samband med kommunala vård och omsorgsinsatser, medan den sista gruppen inte hade samband med insatser. Resultatet visar, att en kompletterande bedömning av vårdtagarens minnesfunktion och psykosociala behov, ökar möjligheten till att på ett bättre sätt anpassa vårdinsatserna till vårdtagarens totala behov.

*Ordinärt boende = egna hemmet
Särskilt boende = serviceboende, sjukhem